

Gorinchem, 29 mei 2024

Onderwerp: Boardletter 2023 van de accountant

Geachte leden van de raad,

U hebt in de raadsvergadering van 2 november 2023 ingestemd met het controleplan 2023 van de accountant (ETL Assurance & Overheidsaccountants BV). De controle 2023 bestaat op basis van het controleplan uit een interimcontrole en jaarrekeningcontrole.

De interimcontrole is eind 2023 / begin 2024 uitgevoerd. De interimcontrole richt zich primair op de interne beheersomgeving. De accountant rapporteert hierover aan ons college in de managementletter. De accountant rapporteert aan uw raad over de interimcontrole in de boardletter. Dit is een bestuurlijke samenvatting van de bevindingen uit de interimcontrole. De accountant heeft op 4 mei 2024 de boardletter uitgebracht. U treft deze boardletter aan bij deze raadsinformatiebrief. Wij gaan in deze raadsinformatiebrief in hoofdlijnen in op de boardletter.

De accountant rapporteert overigens op een later moment aan de raad over de jaarrekeningcontrole. U kunt die rapportage betrekken bij de behandeling van de jaarrekening.

De accountant omschrijft Gorinchem op blz. 9 treffend:

"Tijdens de Week van ETL hebben wij uw gemeente leren kennen als een kleine gemeente met een beperkte bezetting, maar met een duidelijke regionale functie en stedelijke ambities en problematiek. Dit zorgt voor een specifieke dynamiek die wij bij weinig van onze gemeentelijke klanten tegenkomen."

Er zijn de afgelopen jaren diverse stappen gezet voor de verbetering van de interne beheersing. Wij zijn het met de accountant eens dat er nog verdere stappen te zetten zijn. De voortdurende ontwikkeling van de regelgeving en de veranderende maatschappelijke normen in het algemeen, hebben als gevolg dat er steeds weer nieuwe verbeteringen in de interne beheersing nodig zullen zijn. Bij de aanbesteding voor de nieuwe accountant is daarom ook gezocht naar een partij die ons helpt in de verdere doorontwikkeling van onze interne beheersing. De opmerkingen en suggesties geven ons kansen om de interne beheersing stapsgewijs verder te verbeteren.

Een deel van de opmerkingen zijn korte termijn aandachtspunten, die gewoon opgepakt worden. Die hebben de volle aandacht van de organisatie.

Interne beheersing

De interne beheersing is nog niet toereikend om een volledige systeemgerichte controle te kunnen uitvoeren. Dit hoeft overigens geen gevolgen te hebben voor de accountantsverklaring over de getrouwheid van de jaarrekening en de rechtmatigheidsverantwoording van het college. Voor de accountantsverklaring zullen er echter gegevensgerichte controles moeten worden uitgevoerd. Deze situatie doet zich in veel gemeenten voor. In de toekomst zal er geleidelijk een verschuiving van

gegevensgerichte controles naar systeemgerichte controles¹ kunnen plaatsvinden door de verdere verbetering van de interne beheersing en de verdere automatisering en standaardisering. Dit zal naar verwachting een efficiencywinst betekenen. Conform de overeenkomst met de accountant wordt met hen momenteel besproken hoe we elkaar daarbij kunnen versterken.

De accountant wijst erop dat opgaven en ambities een forse druk op de organisatie leggen en dat dit een bedreiging kan zijn voor de verbetering van de interne beheersing. De accountant geeft aan dat het vertrouwen en de integrale samenwerking tussen raad, college en ambtelijke organisatie een ontwikkelopgave is. Wij zijn het hiermee eens. Als college en raad zullen wij invulling moeten geven aan onze gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de goede balans tussen interne beheersing en opgaven en ambities. Naast de opgaven en ambities zal de interne beheersing ook voldoende prioriteit moeten krijgen. Hierbij moeten wij er rekening mee houden dat de externe eisen en de algemene maatschappelijke normen voor de interne beheersing steeds hoger worden.

Organisatorische kwetsbaarheden

Daarnaast wijst ETL op enkele organisatorische kwetsbaarheden, zoals de door hen gesignaleerde ad-hoc cultuur in Gorinchem. De vele bestuurlijke ambities leiden tot veel ad-hoc wensen en verzoeken, waarop het ambtelijke apparaat vanuit een grote dienstverlenende houding steeds direct in actie komt en het bestuur steeds zo snel en goed mogelijk adviseert en ondersteunt. Dit maakt het soms moeilijk om een bestendige lijn in de organisatie van werkzaamheden te bewaren en komt - bijvoorbeeld voor ETL - over als een ad-hoc cultuur. Als het ons als Raad en College lukt om de opgaven en ambities meer te structureren en daarnaar te handelen zal dit leiden tot minder ad-hoc inzet waardoor de organisatie de interne beheersing ook meer kan structureren.

Als organisatorische kwetsbaarheden ziet ETL verder onder andere potentieel kennisverlies doordat veel gebruik wordt gemaakt van externe inhuur, en doordat veel jonge medewerkers worden geworven (wat meestal leidt tot grotere carrière-doorstroom). Dat risico herkennen we, maar er staat ook een aantal positieve punten tegenover, zoals het continue binnenhalen van actuele kennis en in kunnen huren van specialisten voor specialistische zaken. De kwetsbaarheid bestaat, maar het is anderzijds ook een kans. Wij proberen hierin een verantwoord evenwicht aan te houden.

Spreiding interne controle over het jaar

De accountant geeft aan dat de interne controles beter over het jaar verspreid kunnen worden. Door de beoogde werkwijze van de nieuwe accountant wordt deze spreiding belangrijker. Wij zijn het hiermee eens. In overleg met de accountant bekijken wij hoe vanaf 2024 de verschillende interne controles beter verspreid in het jaar kunnen worden uitgevoerd.

Frauderisico's

De accountant geeft aan welk proces wij doorlopen om de frauderisico's te beheersen. Overeenkomstig het advies van de accountant zullen wij na vaststelling van de interne frauderisicoanalyse mogelijke beheersmaatregelen vaststellen en deze zo veel mogelijk integreren in de dagelijkse bedrijfsvoering.

---

¹ Dit wil zeggen minder steekproefsgewijze controles van gegevens en documenten, maar meer controleren van inrichting van systemen en opzet van processen. Indien de systemen en processen goed zijn ingericht/opgezet, garandeert dit dat de uitkomsten betrouwbaar zijn zonder dat uitgebreide gegevenscontrole nodig is.

Risicomanagement

De accountant geeft aan dat het instrumentarium voor risicomanagement aanwezig is, maar dat het nog onvoldoende onderdeel is van de normale bedrijfsvoering. Deze borging in de normale bedrijfsvoering ziet de accountant als stap na de frauderisicoanalyse, het nemen van beheersingsmaatregelen en het toetsen daarvan in de interne controle.

Wij zijn het met de accountant eens over de volgordelijkheid van de verschillende onderdelen van risicomanagement. De komende tijd zullen wij ons vooral richten op de afronding van de frauderisicoanalyse, het uitwerken en implementeren van de beheersingsmaatregelen en de toetsing daarvan in de interne controles. Daarna vraagt de borging van risicomanagement in de normale bedrijfsvoering de aandacht van de organisatie.

Prestatiemanagement in P&C-cyclus

De accountant geeft aan dat het collegeprogramma vooral actiegericht is. De accountant adviseert meer te gaan werken met prestatimanagement waarin wordt gewerkt vanuit doelstellingen en met kritische prestatie-indicatoren (KPI's). Wij menen dat het voor de uiteindelijke uitvoering van beleid goed is actiegericht te zijn en dit te bewaken in de P&C-cyclus. De P&C-documenten zijn hierop aangepast vanaf de begroting 2024. De acties hebben doorgaans te maken met doelstellingen in eerder geformuleerd beleid. Dit wordt niet altijd gestructureerd inzichtelijk gemaakt in de P&C-documenten. Naast eventuele KPI's die opgenomen zijn in beleidsstukken wordt in de P&C-documenten zo veel mogelijk aangesloten bij de gegevens uit www.waarstaatjegemeente.nl. Dit gebeurt uit praktische overwegingen. Wij zijn niet voornemens in deze raadsperiode het e.e.a. te wijzigen. Wanneer invulling gegeven zou worden aan het door de accountant geadviseerde prestatimanagement begint dit volgens ons bij het collegeprogramma. Het is aan het volgende college de ambitie daarop te bepalen en die dan ook mogelijk te maken.

Business control

De accountant adviseert business control op te zetten en te ontwikkelen voor een verbetering van de interne beheersing in de organisatie. We begrijpen de bevindingen van de accountant en wij zullen ons beraden op dit advies van de accountant. Ook bij dit advies hangt aan de praktische invulling altijd een capaciteits- en kostenvraagstuk dat we ook mee moeten nemen in onze overwegingen.

Speerpunten van de gemeenteraad

De accountant gaat in de boardletter in op enkele speerpunten van de gemeenteraad. Wij zijn het eens met de adviezen die de accountant op deze speerpunten geeft. Op de overige speerpunten van de gemeenteraad gaat de accountant in bij de jaarrekeningcontrole.

Belangrijkste detailbevindingen

In hoofdlijnen kunnen wij ons vinden in de belangrijkste detailbevindingen van de accountant. Wij gaan hier verder niet uitgebreid op in. Waar nodig zijn de vervolgacties al in gang gezet of wordt dit op korte termijn gedaan.

Burgemeester en wethouders van Gorinchem,
de secretaris, de burgemeester,

Bijlagen: Boardletter 2023 van ETL Assurances & Overheidsaccountants

